

LXXVI.

B e t æ n k n i n g

over

**Forslag til Lov sigtende til at fremme Lehn, Stambuses og Fideikom-
misgodsers Dvergang til fri Jordeiendom m. m.**

(Afgiven af Folkethingets Udvalg den 22de Marts 1871.)

Ved Bedømmelsen af dette Forslag har et Flertal i Udvalget (Alberti, Berg, C. Hansen, H. Hansen og Th. Nielsen) især havt Opmærksomheden henvendt paa Virkningerne af Loven af 21de Juni 1854 og paa den Tilstand, som denne Lov har frembragt paa de Majoratsgodser, hvor den er bragt til Anvendelse. Flertallet kan kun anbefale en Majoratslov, som indeholder betryggende Bestemmelser for Bønderstanden paa Majoratsgodserne — derunder indbefattet baade de ifølge hin Lov af 1854 fremstaaede Selveiere og de endnu tilbageværende Fæstere — saa at de gunstige Forhold, som Loven af 1854 har kaldt tillive, blive bevarede. Men Flertallet kan ikke erkjende, at Lovforslaget tilfredsstiller de Fordringer, som i disse Henseender billigtvis bør gjøres.

En Virkning af oftnævnte Lov er det navnlig, at i de Fæstesteder paa Majoraterne, der ere blevne Selveiendom, er der forblevet indestaaende en særdeles stor Del af Kjøbesummen, ikke blot i Form af Arvesættelsesafgift, men ogsaa i Pengekapital. Legalt Bevis herfor leverer Loven af 2den Februar 1870. De mindre kontante Udbetalinger paa Kjøbesummen have særdeles lettet Bønderstedernes Dvergang til Selveiendom.

Endvidere er det ikke ualmindeligt, at Majoratsbesidderne have ved Gierksifte i de nye Selveiersteder ladet de deri indestaaende Kapitaler gaa over til nye Giere. Bratte og

i deres Følger kostbare og bekvæmme Opsigelser af slette Kapitaler bør efter Flertallets Formenting forebygges ved Majoratsbaandets Løsning. Lovforslaget savner enhver betryggende Bestemmelse til at opretholde saadanne Tilstande.

De Majoratsbesiddere, som have anvendt Loven af 1854, have for en stor Del ladet ogsaa Husmænd blive Selveiere under de samme Hovedbetingelser som Gaardmænd. Dette heldige Forhold fortjener efter Flertallets Mening at opretholdes.

Det er en Kjendsgjerning, at Kjøbesummen for Bønderstederne paa Majoraterne ere billigere end paa de ubundne Godser. Flertallet kan derfor hverken anerkjende de i Udkastets § 13 opgivne Burderings-Grundlag for stemmende med de af Loven af 1854 fremkaldte Forhold eller anse den for Fæstetvangen i § 20 reserverede Tjerdedel af Auktionskjøbesummen for at opveie Forskjellen imellem Kjøbesummen for et Fæstested paa et Majorat og Værdien i Handel og Wandel af et saadant Fæstested, betragtet som Selveiendom.

Ved de i Lovudkastet omhandlede Burderinger vil der være meget betydelige Værdier af høist forskjellig Art. Flertallet anser ikke et villkaarligt Valg iblandt et Antal almindelige Taxationsmænd betryggende for saadanne Forhold og savner derfor tilstrækkelig Garanti ved de Kommissioner, der sammensættes efter Forslagets § 11. Særligt anser Flertallet